

מפגש מס' 143

דף למנחה

דברי הימים ב כ"ג-כ"ז

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק כ"ג - מהפכת יהוידע והמלכת יואש

פרק כ"ד - מלכות יואש

פרק כ"ה - מלכות אמציה

פרק כ"ו - מלכות עוזיהו

פרק כ"ז - מלכות יותם

לימוד מעמיק

ממהפכת יהוידע עד יותם - השנים הטובות

הקדמה - מלכות עתליה - הידרדרות רוחנית

בסוף פרק כ"ב התוודענו לאסון שמתרחש בממלכת יהודה: לאחר מות אחזיה (כחלק ממהפכת יהוא והשמדת בית אחאב), עתליה, אם המלך, תופסת את השלטון. נזכיר שעתליה היתה בת אחאב, והתחנתה עם יהורם כחלק מחידוש הקשר המדיני בין ממלכת יהודה לממלכת ישראל (בין יהושפט לאחאב). עתליה משליטה בממלכת יהודה את הנורמות השלטוניות של בית אחאב, הן מבחינה דתית והן מבחינה מוסרית. היא פוגעת בעבודת המקדש, מכניסה עבודה זרה לממלכה, והורגת את כל צאצאי בית דוד: ועתליהו אם אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותדבר את כל ירע הממלכה לבית יהודה (כ"ב, י). בכך, למעשה, פוגעת עתליה בתשתית המרכזית של ממלכת יהודה - בית דוד ועבודת ה' במקדש (על הסיבות להכחדת בית דוד שמעו [בסרטון מאת הרב אורי שרקי](#)).

אולם, בית דוד לא נכחד לגמרי. נשאר נצר אחרון, תינוק בשם יואש, והוא מוחבא במקדש, בחסות הכהנים: ותקח יהושבעת בת המלך את יואש בן אחזיהו ותגנב אתו מתוך בני המלך המומתים ותתן אתו ואת מינקתו בחדר המטות ותסתירהו: יהושבעת בת המלך יהורם אשת יהוידע הפהן כי היא היתה אחות אחזיהו מפני עתליהו ולא המיתהו: ויהי אתם בבית האלהים מתחבא שש שנים ועתליה מלכת על הארץ (כ"ב, יא-יב).

היכן הוחבא יואש? בדברי המפרשים מופיעות כמה דעות:

רד"ק לדבה"ב כ"ב, יא:

בחדר המיטות - ...בחדר שהיו יהוידע ויהושבעת אשתו:

רש"י לדבהי"ב כ"ב, יא:

בחדר המטות - ...בעזרה, בחדר שכבת הכהנים.
ורבינו שלמה זצ"ל פירש בעליית בית קדש הקדשים... וקורוהו חדר המטות על שם "בין שדי ילין"...

בדברי המפרשים מופיעות שלוש דעות אפשריות למקום מחבואו של יואש:
א. בחדר השינה של יהוידע ויהושבע (רד"ק)
ב. בעזרה, בחדר בו הכהנים המשרתים במקדש היו נחים (פרוש לדבה"י המיוחס לרש"י).
ג. בקודש הקודשים (כנראה דברי רש"י על פי חז"ל)

שוב אנו מתוודעים לקשר המשמעותי בין בית דוד למקדש. הכהנים הם אלה שמבינים שהמלכות צריכה לחזור אל בית דוד, ולכן הם אלה שנותנים יד בהחבאת הנצר האחרון לבית דוד, ולא זו בלבד אלא שהם מחביאים אותו דווקא במקדש (ואולי אפילו בקודש הקודשים!). למרות שזה לא מקום מתאים להחבאת תינוקות, קודם כל - מפני ששם לא ימצאו אותו, ובאופן מהותי יותר **סיפור זה מסמל שהמקדש הוא המאפשר את קיומו של בית דוד**. יואש הוא אמנם שארית התקווה של בית דוד, אך שמו "יואש" מרמז על המצב של בית דוד ושל ממלכת יהודה באותה תקופה - **יאוש**.

חלק א - מהפכת יהוידע ומלכות יואש

לאחר 7 שנים בהן עתליה שולטת בארץ, מתרחשת מהפכה: יהוידע הכהן ממליך את יואש, ובכך מכריז מרד על עתליה. שמו של **יהוידע** מסמל את **ידיעת ה', והמהפכה** שהוא עושה מתרחשת בתוך **המקדש**.

שאלה למחשבה

היינו מצפים שמהפכה פוליטית תתרחש ברחובות העיר, על מנת שלא לפגוע בכבוד המקדש. נסו לחשוב מדוע המהפכה מתרחשת דווקא במקדש?

הסיבה לכך שמהפכת יהוידע מתרחשת במקדש היא קודם כל **טכנית** - יואש מוחבא במקדש.

מבחינה **פוליטית** - הכהנים הם משתפי הפעולה הטבעיים למהלך כזה, מאחר והם משבטו של יהוידע והם גם מבינים את החשיבות של מלכות בית דוד, ובנוסף לכך עבודת המקדש הנתונה באחריותם נפגעה ע"י עתליה.

מבחינה **רוחנית** - יש משמעות להתרחשות המהפכה דווקא במקדש, כמבטאת את הקשר המשמעותי בין בית דוד למקדש. **המהפכה איננה רק מהפכה פוליטית אלא בעיקר מהפכה רוחנית**, כפי שהפסוקים מתארים בהמשך: **וַיְכַלֵּת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל הָעָם וּבֵין הַמֶּלֶךְ לְהִיטֵל לָעַם לֵאמֹר: וַיָּבִיאוּ כָּל הָעָם בַּיַּת הַבַּעַל וַיִּתְּצוּהוּ וְאֶת מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת צִלְמֵי שִׁבְרוּ וְאֶת מִתְּנֵן כַּהֵן הַבַּעַל הִרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת: וַיִּשֶׁם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹת בַּיַּת ה' בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חָלַק דָּוִד עַל בַּיַּת ה' לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת ה' כַּכְּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה בְּשִׁמְחָה וּבְשִׂיר עַל יְדֵי דָוִד: וַיַּעֲמֵד הַשּׁוֹעֲרִים עַל שַׁעְרֵי בַיַּת ה' וְלֹא יָבֹא טָמֵא לְכָל דָּבָר: (דבהי"ב כ"ג, טז-יט) - לאחר המלכת יואש כורתים ברית עם ה'; מטהרים את המקדש מעבודה זרה וכהנייה; מחדשים את עבודת המקדש.**

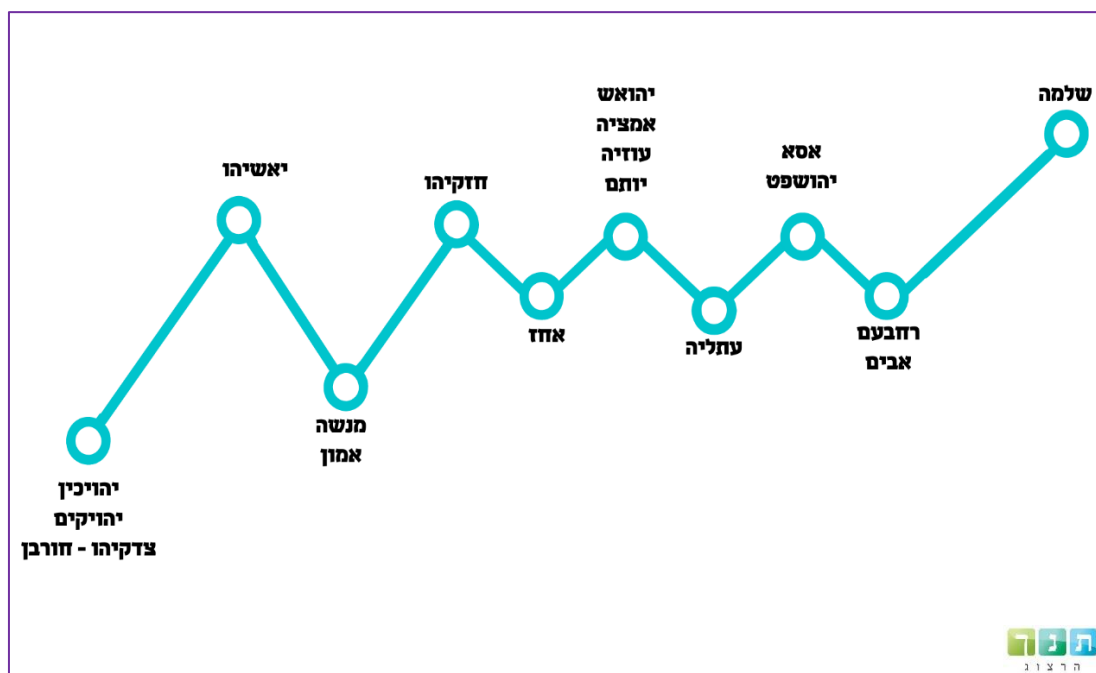
לאחר המהפכה, יואש מתחיל את תקופת מלכותו בגיל 7, ולכן ברור שהוא לא מולך בפועל, אלא יהוידע הכהן הוא זה שמנהיג את הממלכה, ומצליח להשפיע לטובה על המצב הרוחני. כאשר יואש גדל, הוא ממשיך ללכת בדרכו של יהוידע, ודואג לאיסוף מחצית השקל ותרומות למקדש, ובעזרתם הוא עושה בדיק בית ומשפץ את המקדש: **וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אֲרוֹן אֶחָד וַיִּתְּנֵהוּ בְּשַׁעַר בַּיַּת ה' חוּצָה... וַיִּשְׁמְחוּ כָּל הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיִּשְׁלִיכוּ לְאֲרוֹן עֵד לְכַלָּה... וַיֵּאָסְפוּ כֶסֶף לְרֹב: וַיִּתְּנֵהוּ הַמֶּלֶךְ וַיְהוֹיָדָע אֵל עוֹשֵׂה מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בַּיַּת ה' וַיְהִיו שֹׁכְרִים חֲצִבִּים וְחָרָשִׁים לְחַדֵּשׁ בַּיַּת ה' וְגַם**

לְחַרְשֵׁי בְרָזָל וּנְחֹשֶׁת לְחַזֵּק אֶת בַּיִת ה': וַיַּעֲשׂוּ עֲשֵׂי הַמְּלָאכָה וַתַּעַל אֲרוֹכָה לְמְלָאכָה בְּיָדָם וַיַּעֲמִידוּ אֶת בַּיִת הָאֱלֹהִים עַל מַתְּכָנָתוֹ וַיֵּאמְרוּ: (כ"ד, ח-ג). זהו המעשה היחיד שהכתוב מספר לנו על מלכות יואש, וניכר שהמקדש תופס מקום מרכזי במלכותו.

מהפכות דתיות בממלכת יהודה:

המהפכה של יהוידע ויואש איננה תופעה ייחודית. בממלכת יהודה נעשו כמה פעמים מהפכות דתיות משמעותיות, שהחזירו את הממלכה אל המקדש ואל עבודת ה' - בימי אסא; יואש; חזקיהו; יאשיהו. בכל המהפכות הללו נעשה גם בדיק הבית ושיפוץ המקדש.

לפניכם תרשים המתאר את העליות והירידות הרוחניות בממלכת יהודה. העליות כרוכות במהפכות דתיות:

לאחר מות יהוידע הכהן, מתרחשת הידרדרות במצב הרוחני: וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שְׂרֵי יְהוּדָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַמֶּלֶךְ אֲזַי שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֱלֹהִים: וַיַּעֲזִבוּ אֶת בַּיִת ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת הָאֲשֵׁרִים וְאֶת הָעֵצִים וַיְהִי קֶצֶף עַל יְהוּדָה וַיְרוּשָׁלַם בְּאִשְׁמָתָם זֹאת (כ"ד, יט-כ). לא זו בלבד שיואש והעם עוזבים את עבודת ה', אלא שהם גם אינם שומעים לדברי הנביאים, ואף הורגים את הנביא (בנו של יהוידע): וַיִּשְׁלַח בְּהֶם נְבִיאִים לְהַשִּׁיבָם אֶל ה' וַיַּעֲדוּ בָם וְלֹא הֶאֱזִינוּ: וְרוּחַ אֱלֹהִים לְבָשָׂה אֶת זְכַרְיָה בֶן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֵד מֵעַל לְעַם וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים לְמָה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת מִצְוֹת ה' וְלֹא תִצְלִיחוּ כִּי עֹבְרִתֶם אֶת ה' וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם: וַיִּקְשְׁרוּ עֲלָיו וַיְרַגְמֵהוּ אַבְנֵן בְּמִצְוֹת הַמֶּלֶךְ בְּחֹצֵר בַּיִת ה': וְלֹא זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֹסֵד אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהַרְג אֶת בְּנֵי וְכַמּוֹתָו אָמַר יְרָא ה' וַיִּדְרֹשׁ (כ"ד, יט-כב).

שאלה לדיון:

מעומק הייאוש של מלכות עתליה, הגיע יואש לפסגה של השבת מלכות בית דוד ועבודת המקדש. נסו לחשוב - כיצד יתכן שמיד לאחר מות יהוידע מתרחשת הידרדרות רוחנית כל כך גדולה?
נסו לתת דוגמאות נוספות להתרחשויות כאלה, הן מספר מלכים והן מהחיים.

בעקבות ההידרדרות הרוחנית, חלה גם הידרדרות מדינית. יואש הפסיד בקרב עם ארם, נפצע, ולבסוף נהרג ע"י עבדיו. סופו של יואש מעיד שאין זכות קיום למלכי בית דוד אם הם לא ממשיכים להחזיק בדרך ה'.

חלק ב - יואש אמציה ועוזיהו - מעשיית הישר לנפילה רוחנית

אם כן, יואש היה מלך שעשה הישר בעיני ה' רוב ימיו, ובכל זאת היתה לו גם נפילה רוחנית, שבעקבותיה היתה הידרדרות מדינית וכתוצאה מכך הוא גם סיים את חייו באופן לא מכובד.

תופעה זו חוזרת על עצמה גם בימי המלכים הבאים: אמציה ועוזיהו.

לימוד בקבוצות

קראו פרקים כ"ד-כ"ו, והשוו בין שלושת המלכים בעזרת הטבלה הבאה (בדף המקורות מופיעה טבלה ריקה)

שם המלך	מעשיו הטובים	הצלחות מדיניות	נפילה רוחנית	תוצאה - הידרדרות מדינית	אופן סיום מלכותו
יואש	מהפכה רוחנית. בדק הבית	השבת מלכות בית דוד	עזיבת ה' לאחר מות יהוידע ופגיעה בנביא	הפסד במלחמה עם ארם	נפצע במלחמה ונהרג ע"י עבדיו
אמציה	שמיעה בקול הנביא ושילוח הגדוד הישראלי	נצחון במלחמה עם אדום	הבאת ע"ז מאדום	מפלה במלחמה עם ישראל	עבדיו מורדים בו והורגים אותו
עוזיהו	עשה הישר בעיני ה'	הרחבת הגבולות. ביצור הארץ. בניית ערים.	גאווה; נסיון להקטיר קטורת במקדש; אי שמיעה לכהנים		צרעת ובדידות עד מותו

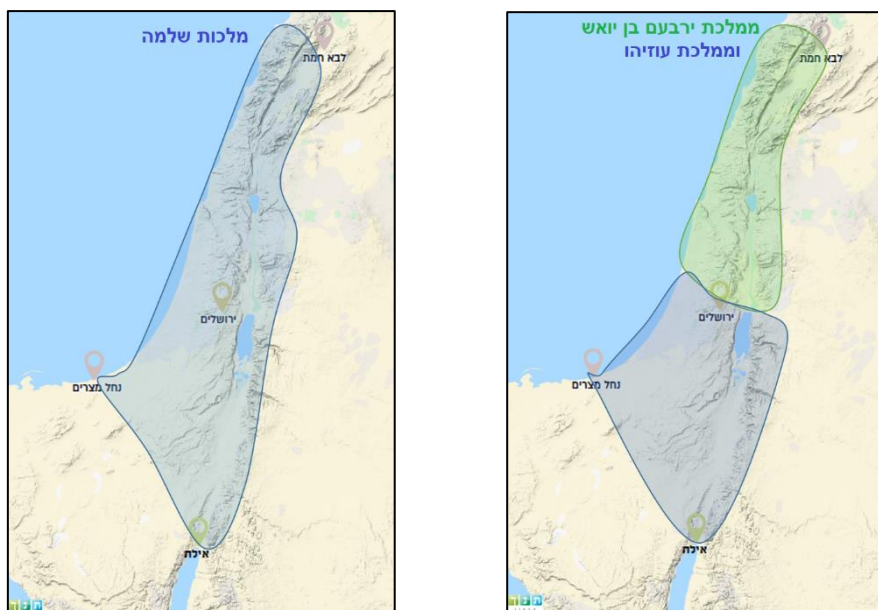
שאלות לדין:

לאור ההשוואה בין שלושת המלכים, נסו לחשוב, האם יש מכנה משותף להידרדרות של המלכים? מהם הגורמים לנפילות הרוחניות של המלכים? איזה מעשה הכי חמור לדעתכם? כיצד משתקפת חומרת המעשה בתוצאה שלו (בעונש)?

חלק ג - מלכות עוזיהו - מידת הגאווה

עוזיהו היה אחד המלכים הגדולים שקמו לממלכת יהודה. עשה הישר בעיני ה', והצליח ליצב ולחזק את ממלכת יהודה מבחינה כלכלית וביטחונית, לבנות מפעלי בנייה רבים, ולהרחיב את גבולות הממלכה לכל הכיוונים: מזרחה - אל עבר הירדן המזרחי, עד לעמון; דרומה - אל המדבר (הנגב וסיני) עד מצרים; ומערבה - עד הפלשתים. בנוסף לכך, היו לו קשרים עם ירבעם השני מלך ישראל, שאף הוא הרחיב את גבולות ממלכתו מאד, כך שבימי עוזיהו וירבעם השני ממלכת יהודה וישראל חוזרת (כמעט) למצב של ימי שלמה המלך:

על אף גדולתו הרבה של עוזיהו, ספר דברי הימים מציין שהוא חטא: וַכַּחֲזֹקְתָּ גִבְהַ לְבוֹ עַד לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בַּה' אֱלֹהָיו וַיֵּבֵא אֶל הַיִּכָּל ה' לְהַקְטִיר עַל מִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת: וַיֵּבֵא אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וַעֲמֹן כַּהֲנִים לֵה' שְׂמוֹנִים בְּנֵי חֵיל: וַיַּעֲמְדוּ עַל עֲזַרְיָהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא לָךְ עֲזַרְיָהוּ לְהַקְטִיר לֵה' כִּי לַכַּהֲנִים בְּנֵי אֶהֱרֹן הַמְּקַדְּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ כִּי מְעַלְתָּ וְלֹא לָךְ לְכַבֹּד מֵה' אֱלֹהִים: וַיִּזְעַף עֲזַרְיָהוּ וַבְּיָדוֹ מַקְטָר לְהַקְטִיר וַבְּזַעֲפוֹ עִם הַכַּהֲנִים וְהַצֹּרַעַת זָרְחָה בְּמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכַּהֲנִים בְּבֵית ה' מְעַל לְמִזְבֵּחַ הַקְּטֹרֶת: (דבה"ב כ"ו, טז-יט).

שאלה למחשבה:

במה חטא עוזיהו? מה משמעות מעשיו? ומה הביא אותו לכך?

ניתן לעיין בפרוש המלבי"ם:

מלבי"ם לדבה"ב כ"ו, טז:

שחשב בגבהו שהוא ראוי לכהונה גדולה, כי הנהגת העם היה תחת יד המלך והנהגת הדת תחת יד הכהן, ולא היה המלך יכול לחדש דבר בלי הסכמת הכהן, ועל כן רצה בכהונה שיהיה גם הדת תחת רשותו...

זוית אישית:

הכתוב מציין שדווקא הצלחותיו הרבות של עוזיהו הן שהביאו אותו לגאווה, ובעקבות זאת חטא. ניתן ללמוד מכך שהצלחה עלולה להביא לגאווה, וגאווה עלולה לגרום לכשלון, מסוגים שונים. חשבו על ארוע בו נכשלתם בעקבות גאווה, או להפך - הצלחתם בזכות מידת הענווה.

הרמב"ן מזהיר את בנו על ההתרחקות ממידת הגאווה:

אגרת הרמב"ן:

תתנהג תמיד לְדַבֵּר כֹּל דְבָרֶיךָ בְּנִחַת, לְכֹל אָדָם וּבְכָל עֵת, וּבְזֶה תִנְצֵל מִן הַכַּעַס, שֶׁהִיא מִדָּה רָעָה לְהִחָטֵיא בְּנֵי אָדָם...
 וְכֹאשֶׁר תִּנְצֵל מִן הַכַּעַס, תַּעֲלֶה עַל לִבְךָ מִדַּת הָעֲנֻוָה, שֶׁהִיא מִדָּה טוֹבָה מְכֹל מִדּוֹת טוֹבוֹת...
 וְעַתָּה, בְּנִי, דַּע וְרֹאֵה כִּי הַמִּתְנַאֵה בְּלִבּוֹ עַל הַבְּרִיּוֹת - מוֹרֵד הוּא בְּמַלְכוּת שָׁמַיִם...
 וּבְמָה יִתְנַאֵה לֵב הָאָדָם?
 אִם בְּעֹשֶׂר - "ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר".
 וְאִם בְּכַבּוֹד - הֲלֵא לֵאלֹהִים הוּא...
 וְאִם מִתְפָּאֵר בְּחֻקָּה: "מִסִּיר שְׁפָה לְנֹאמְנִים, וְטַעַם זְקֵנִים יִקַּח".
 נִמְצָא: הַכֹּל שָׁוָה לַפְּנֵי הַמְּקוֹם, כִּי בְּאִפּוֹ מִשְׁפִּיל גְּאִים, וּבְרִצּוֹנוֹ מְגַבִּיהַ שְׁפָלִים. לְכֹן הַשְּׁפֵל עֲצָמָה, וַיִּנְשָׂאָה הַמְּקוֹם.
 עַל כֵּן אֶפְרַשׁ לָךְ אֵיךְ תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת הָעֲנֻוָה, לְלַכֵּת בָּהּ תְּמִיד: כֹּל דְבָרֶיךָ יִהְיוּ בְּנִחַת, וְרֹאשְׁךָ כְּפוּף; וְעֵינֶיךָ יִבְיטוּ לְמַטָּה לְאַרְצְךָ, וְלִבְךָ לְמַעְלָה; וְאֵל תִּבְיֵט בְּפָנֵי אָדָם בְּדַבְּרֶךָ עִמוֹ. וְכֹל אָדָם יִהְיֶה גְדוֹל מִמֶּךָ בְּעֵינֶיךָ: אִם חָכָם אוֹ עֹשֶׂיר הוּא - עֲלִיף לְכַבְדּוֹ. וְאִם רָשׁ הוּא, וְאַתָּה עֹשֶׂיר אוֹ חָכָם מִמֶּנּוּ - חֲשֵׁב בְּלִבְךָ כִּי אַתָּה חַיֵּב מִמֶּנּוּ, וְהוּא זָכַאי מִמֶּךָ. שְׂאֵם הוּא חוֹטֵא - הוּא שׂוֹגֵג, וְאַתָּה מִזִּיד.

חלק ד - מלכות יותם - המלך המושלם:

מלכות יותם מתוארת בספר מלכים בקיצור רב, ובספר דברי הימים נוספים עוד כמה פרטים על מלכותו, ומתברר שהיו לו מפעלי בנייה רבים (בירושלים, בהרי יהודה וביערות); הוא ניצח במלחמה עם עמון; שיפץ את שער בית ה' העליון (מעבר בין בית המלך לבית ה'); כמו כן, הכתוב מציון שהמלחמה של רצין מלך ארם ופקח מלך ישראל נגד יהודה התחילה בימי יותם (ולא רק בימי אחז, כפי שמשמע מספר מלכים).

רש"י בעקבות חז"ל מתאר את יותם כמלך המושלם ביותר שהיה בבית דוד, מכיוון שלא מתוארת שום טעות שלו:

רש"י לדבהי"ב כ"ז, ב:

וזהו שאמר רבי שמעון בן יוחאי במסכת סוכה... **שבכל המלכים שלפניו ולאחריו מצינו בהם חטא חוץ מיותם**, דוד רק באוריה החתי, שלמה נשיו הטו לבבו, ורחבעם עזב את תורת ה', אביה וילך בכל חטאת אביו, אסא הוציא כסף וזהב מאוצרות בית ה' ונתן הנביא בית המהפכת, יהושפט נתחבר לרשע, יהורם הרג אחיו, אחזיהו אמו יועצתו להרשיע, יואש הרג זכריה ונעשה קדש, אמציה השתחוה לפסילי שעיר, עזיהו נכנס להיכל להקטיר, אחז הלך בדרכי מלך ישראל וגם עשה מצבות לבעלים, חזקיה גבה לבו ויהי עליו קצף ועל שלשה לא הודו לו, מנשה עשה הרע בעיני ה', יאשיהו לא שמע דברי נבואה מפי אלהים, צדקיה עשה הרע בעיני ה' ולא נכנע מפני ירמיה. **אבל יותם לא נמצא בו שום דופי.**

שמו של יותם מעיד על התמימות והשלמות שלו. אך למרות שלמותו של יותם, הוא לא הצליח להשפיע על העם לתקן את דרכיהם: רק הַבְּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד הָעָם מִזִּבְחִים וּמִקְטָרִים בְּבָמוֹת (מל"ב ט"ו, לה) - יותם לא הצליח להפסיק את עבודת הבמות, שהייתה נפוצה בממלכת יהודה במקביל לעבודת המקדש, לכל אורך שנות המלוכה. ספר דברי הימים מוסיף: וְעוֹד הָעָם מִשְׁחִיתִים (דהי"ב כ"ז, ב) - ייתכן שהכוונה שהעם המשיך לעבוד בבמות, כפי שכתוב במלכים, וייתכן שהכוונה למעשים רעים נוספים.

סיכום:

לאחר מלכות עתליה, ישנה תקופה טובה יחסית בממלכת יהודה, מימי יואש עד ימי יותם. מהפכת יהוידע משיבה את בית דוד לשלטון, ומחזירה את עבודת ה' במקדש למרכז ההוויה הרוחנית של ממלכת יהודה. יואש אמציה ועוזיהו מחזיקים בדרך הישר, ולמרות שיש להם נפילות, עדיין הם נחשבים מלכים שעשו הישר בעיני ה'.

עוזיהו מצליח להביא את ממלכת יהודה לשיא מדיני (הרחבה הגבולות; מצב כלכלי טוב). עוזיהו אמנם חוטא, אך חטאו הוא בנסיון להקטיר בעצמו במקדש, דבר המעיד על רצון לעבוד את ה' מעבר לגבולות המותרים ולא חטא מוסרי או עבודה זרה.

יותם הוא המלך המושלם, שהכתוב איננו מתאר אף פגם במלכותו. לאחר מותו של יותם, מסתיימת התקופה הטובה. בנו אחז עוזב את עבודת ה' ובעקבות מעשיו מתחיל הכיבוש האשורי בממלכת ישראל אשר בסופו של דבר פוגע גם בממלכת יהודה. על כך נלמד בשבוע הבא.

להרחבה

[שיעור מאת ד"ר יואב ברזלי - בין מהפכת יהוידע למהפכת יואש](#)

[שיעור מאת הרב מנשה וינר - גאולה מתוך ייאוש](#)

[שיעור מאת הרב מדן - מלחמת יואש בארם, תחילת מלכות אמציה ומלחמתו באדום](#)

[שיעור מאת הרב איתמר אלדר - עוזיהו והצרעת](#)

[שיעור מאת הרב מנשה וינר - בין יותם לאחז](#)